

Elokuvamiehiä

Ensio "Enska" Lumes (entinen Lucenius, s. 8.12.1919) ja Pentti "Pena" Saikkonen (18.9.1927) ovat pesunkestäviä elokuva- ja pingismiehiä. Uransa äänittäjänä tehnyt Lumes työskenteli ensin Suomi-Filmissä ja sittemmin Teuvo Tulion ja Regina Linnanheimon Fennadassa, Saikkonen puolestaan työuransa Suomi-Filmissä.

Enska tutustui lajiin pikkupoikana Kalliolan Setlementissä Sturenkadulla. Varsinaiset kilpapelit hän aloitti vasta 30-vuotiaana, mutta ehti voittaa monet kerrat ikämiesten (35 vuotta) kaksin- ja nelinpelin SM-kullan, myöhempien vuosien veteraanimestaruuksista puhumattakaan. Hauskana yksityiskohtana mainittakoon, että 1960 ikämiesmestarista todettiin Pöytätennislehden jutussa erikseen, että hän ei tupakoi lainkaan!

Aikanaan muun muassa Tuntematonta sotilasta äänittämässä ollut Enska muistaa, kuinka Suomi-Filmi vuonna 1935 teki Hangossa Valentin Vaalan elokuvaa Kaikki rakastavat. Se lienee ensimmäinen kerta, kun suomalaista pöytätennistä on tallennettu liikkuvaan kuvaan.

- Siellä oli kakkosnelosesta tehty pingispöytä, joka näkyy elokuvassakin. Filmin tähdet olivat Tauno Palo ja Ansa Ikonen. Vaala usutti meitä pelaamaan. Sitä paitsi kuvauksissa oli aina taukoja, joten pääsimme pomputtelemaan työaikanaakin.

Elokuvamiehistä innokkain pingisharrastaja oli ohjaaja Aarne Tarkas. Tarkas oli 1950 perustamassa Toiminimien liigasarjaa, jonka nimeksi myöhemmin vakiintui Helsingin Firmaliiga. Kerran Enska tapasi Bulevardilla asuneen Tarkaksen kadulla pingismaila kainalossa. Ohjaaja kertoi pelaavansa kotona. Sittemmin Enska ehti voittaa Tarkaksen kanssa ikämiesten nelinpelin SM-kultaa 1955. BC-nelinpelin SM-finaalissa tuli kuitenkin tappio, sillä Enskan mukaan "parhaimmillaan kohtalainen B-luokan pelaaja" Tarkas otti liikaa riskejä.

Enska ja Aarne Tarkas pelailivat Gloria-hallissa Pienellä Roobertinkadulla monta vuotta. Toinen tuon ajan pelipaikoista oli Norssin vieressä Ratakadulla ja myös Liisankadun ruotsinkielisessä koulussa pelattiin. Enska kävi ensimmäiset kilpailunsa Johanneksen kirkon vieressä ja muistaa, että saman kisan junioriluokkaan osallistui myös Jörn Donner.

- Paras pingismuistoni taitaa kuitenkin olla se, kun ostin Ruotsista vaahtokumimailan. Voitin uudella mailalla maajoukkue mies Ari Huttusen.

Elokuvalaborantti ja C-luokan Suomen mestari 1950 (Filmiurheilijat -49) Pentti Saikkonen sai ensimmäisen pingismailansa tädiltään. Pelit käynnistettiin, vaikka vastustajalla oli mailana vain lankunpätkä. Ensimmäiset kilpailut olivat Hankkijan talolla, mutta korkkimailoilla oli käyttöä myös Suomi-Filmin studiolla, jonne Tarkas hankki 4–5 pöytää.

Firmaliiga otettiin tosissaan. Yrityksillä oli paljon omia pelitiloja. Aluksi mukana oli kymmenen yritystä. Lumes, Saikkonen ja kumppanit saivat käyttöönsä firman auton ja pääsivät näin pelaamaan muuallekin.

Tarkas ja Pöytätennisliiton puheenjohtajana toiminut Curt Åkerberg järjestivät Tennispalatsissa huippuluokan kansainvälisiä näytöksiä. Helsingissä kävivät maailmanmestarit Richard Bergmann ja Johnny Leach sekä Ladislav Stipek. Näytösotteluita myös kuvattiin, mutta kukaan ei tiedä, onko nauhoituksia tallella.

- Yleisöä oli paikalla tosi paljon. Stipek, jonka pelikäsi oli paljon toista paksumpi, hyppäsi kesken pallon pöydälle, Enska muistelee.

Menneen ajan mailoista Lumes ja Saikkonen muistavat Leachin ja Bergmannin sekä kotimaisen Biesen. Mailoja ja pöytiä tehtiin paljon myös itse. Palloja ei varsinkaan sodan jälkeen saanut helpolla ja niitä korjattiin filmiliimalla. Turkulainen Marcus Gumpfer välitti palloja Ruotsista.

Muita tunnettuja pöytätennisisihmisiä

Elokuvaihmisistä pöytätennistä ovat harrastaneet ainakin Jörn Donner, Hans Haataja, Risto Kaskilahti, Mikko Kouki, Åke Lindman, Vesa-Matti Loiri, Reijo Lås, Carl-Christian Rundman, Asko Sarkola, Aarne Tarkas ja Jukka Virtanen. Virtanen kirjoittaa muistelmissaan olevansa Kupittaaan mielisairaalan pöytätennismestari vuodelta 1973 ja arvostavansa voittoa urheilusaavutustensa listalla korkealle. Leo Jokela liikkui paljon Aarne Tarkaksen kanssa ja kävi katsomassa pingistä. Ensio Lumeksen mukaan ”hänen omasta pelistään ei kuitenkaan voi paljon puhua”.

Muilta aloilta tunnettuja laji-ihmisiä ovat tai olivat politiikasta tuttu psykiatri Claes Andersson, kansanedustaja Arto Satonen, urheilulääkäri ja kirurgi Antti Cederberg, toimittajat Ralf Friberg, Timo Huovinen, Aki Kauppinen ja Ivan Puopolo, Yleisradion ja Sanomien johdossa vaikuttanut Matti ”Mala” Anderzén, maaherra Jacob Söderman, Solidiumin toimitusjohtaja Antti Mäkinen, kouluhallituksen pääjohtaja Erkki Aho, teatterinjohtaja Asko Sarkola, merenkulkuhallituksen pääjohtaja Jan-Erik Jansson, musiikkimiehet Ismo Alanko, Kisu (Kristian) Jernström, Reijo Kallio, Erno Lindahl, Rocka Merilahti ja Kimmo Pohjonen, EK:n Vesa Rantahalvari, kirjailija Petri Tamminen, professorit Niklas Bruun ja Teivo Teivainen, urheilujohtajat Carl-Olaf Homén, Helge Nygrén ja Peter Tallberg sekä muista urheilulajeista paremmin tunnetut jalkapalloilijat Lucas Hradecky, Kai Pahlman ja Pasi Rautiainen, keihäänheittäjät Lassi Etelätalo, Mikaela Ingberg ja Antti Ruuskanen, nyrkkeilijät Sulo ”Lihakirves” Gustafsson ja Edis Tatli, jääkiekkoilija Petteri Nummelin, tennispelaaja Juho Paukku (Pihlaja) sekä käsipalloilija Jan Rönnberg.

Esko Heikkinen